

Olerkari galduak

PELI MARKIEGI, DESTERRUAN ILLA

Markiegi Olazabal sendia

Gure gerratean ez ziran famili asko izango Sendi au baño gogorrago erabiliak.

Florentzio, Deba'ko alkatea, 39 urte, Dueso'n fusilatua 1937'garren Urri-lla'ren 15'ean;

Jose, Mondragoeko elizaren apaiz laguntzaillea, 1936'garren Urrillaren 30'ean Ernani'ko illerrian fusilatu, 40 urte zituela.

Eta azkenik Peli, gure olerkaria, desterruan illa, bere apaiz-eginbearrak Argentina'ko Bahia Blanca'n betetzen ari zala 1946'en, 40 urte ebazala.

Pedro Zelaia, eibartar apaiz ezaguna izan zan bere akolito Eibar'eko parrokian, Peli desterrura alden du baño len. Eta onen zenbait idazti arreri bialdu zioten, idazti aiekin lan bakar bat eratzeko asmotan. Baña, eriotzak epe zurrik ez duenez, ez zion astirik eman eta idazti aien azken-portua nun dagoan jakiñ ez.

Alaz ere, lau olerki aurkitu dituz bere illobak etxeko ganbaran.

Ona emen laurak: PELI berberak idatzien kopia zintzoak dira.

Anes Arrinda

GABERDI

Gaberdi da. Ixiñaren
azpian dana lo.
Erekaren murmu a
dantzut gozo-gozo.
Izadi nekatuak
inda ak askatu,
ta luze-luze etzanda
loak artu digu.
Elizako ezkila
bakañk da esna.
Izadi-biotzaren
taupada ote da?
Gaberdiko ixilean
u(ago det Yauna;
afen, zure itzal ona
edatu nigana.

JAUNAREN OST BIGUNA

1
Aize zo otzak txistu
dagi leyoetan,
euria goitik bera,
dana ilunpean;
mendi tontor zuriak
dagusku aurean,
baga ikaraga iak
itxaso ase ean...
Otza besterik ez da
lu alde onetan.
Zein ede a dan etxea
negu gogo ean.

2
Gure goiko Artzai onak
mo oe bat nai du,
aterik ate dabil,
ezin du aurkitu.
Zure artalderako
mo oirik ez, Josu?
Latsu egi txokoan
atea jo eizu.

3
Jaunaren ost biguna
ez al nuan aitu,
Latsu egi txokotik (bere
etxea)
nintzan, bai, aldendu.
Orain ez daukat otzik;
euzkiak er ten du:
Jaunaren ost bigunak
otza du berotu.

4
Ama Jaunak bi seme
ezkatu dizkio:
biak eman diozka;
Berak se ordainduko?
Ama, zeruko atea
Berak zabalduko.

"ZINTZO"

"Ator nere altzora;
ator bai... orrela.
Kontu jantzi barria
zikindu, bestela...
Geldi, esango juek
asarre garela".

Zer esan gura deustak
ainbeste ziñugaz?
Zabal-zabal begiak
nigan ipiñiaz,
orrelaxe euki nai aut...
entzun? Egongo az?

Ta alaxe zegokion,
geldiro, begira:
agin zuri, ezpain-beltz,
begiak dirdira,
arnas-otsaz batera
emanaz pilpira.

"Ba-enki gizajo orrek,
gaur zela nagoen!
Ezeren pozik ez ta miñ-sorra kolkoan.
Lagunak? Bat ez dagok
lurbira osoan".

"Ez dakik? An, Matxari'n,
erreka ertzean...
Ez, ez deuat esango,
gero jakitean
amorrerik ez daikan
sortu biotzean".

Ta adimendun bai-litza,
gizajoak, ittuna,
burua altzo gaiñera
geldiro jetxi zun...
Ta ark, bekoki erdian
ixil-ixilik mun...

Ta ala gelditu ziran
lagun biak pozik.
Ta nion: "Zein ederki,
bat abere izanik!
Ta alkarrekin gizonak
konpondu eziñik!".

Donibane Lohitzun, 19-VIII-37

AMA ONAREN ABESTIA

Nega ez arkitu nun
atari ertzean.
Itz goxoz galde nion
ea zer zukean,
ta, ba uko oiñazea
ezkuta naiean,
"Ezer ez dut"
"Ez, eze ez" zioan
intziri artean.

Begi beltz aundi aiek
baiña nik ikusiz,
zerua iza ez antzo,
gaiñez malko lodiz:
"Maitaren bat il zaizu?"
galde nion be iz.
Ta ark begiratu nindun
bi begiak diz-diz.

— "Sei lore eder nituan
Jainkoak emanik;
sei lore eder, nereak
ez beste iñoranik.
Ta atzo, gizotzar batzuk
inda ez sarturik
ostu egin zidaten
bat loretogitik".

"Ostu eta eraman
ez dakit nik nora;
ta azken lu in gozoa
edatur;jk gora,
bere buru ede(a
makurtuz kolkora,
apal-apal yausi zan,
gaixoa, zulora".

"Negar, ene begiok,
negar ene biotz.
Uda ta negu gaurtik
neretza berdin otz...
Maite zaitut, lore eder,
naiz ta zauden ilotz.
Nik berotuko zaitut
atoz, lore, atoz!..."

Ta bi besoak zabal,
begiak luzatuz,
geldi-geldi ya i zan
etortzen bai-lekus.
Gero, etsiz be iro,
malkoak golpatuz,
nega ez ekin zion
zotinka ta uluz.

Nik ere ezin nun geigo.
Ezta ia lakar,
biotza tanpa-tanpa,
bi begiak baldar,
aopez nastu nion:
"Ez egin, ez, negar"
Lore zenduna, gaurtik
zeruan dezu izar..."

Ta malkoak garbituz
alde egin nuen...
Ta geroz arantz ura
ba utik ezin ken...
Ta, lapu ak oraindik
andik bait-sebiltzen,
loretegi ede a
zaintzera yoan nintzen.